

A növényvilág evolúciója, főbb csoportjai és ökológiai jelentősége

A szárazföld meghódítása – szilúr végén az oxigéntartalom a mai 10%-ára emelkedett

Szárazföldi növények eredete – csupán feltételezések

Heterotrichális zöldmoszat – Chaetophorales, Frischiella

Zöldmoszatok és szárazföldi hajtásos növények közös jellemzői:

- **klorofill-b**
- **tartalék tápanyag: keményítő**
- **cellulóz sejtfal**
- **anyagcseretípus hasonlatossága**

Algák/ moszatok

Autotróf, mixotróf és heterotróf táplálkozásúak

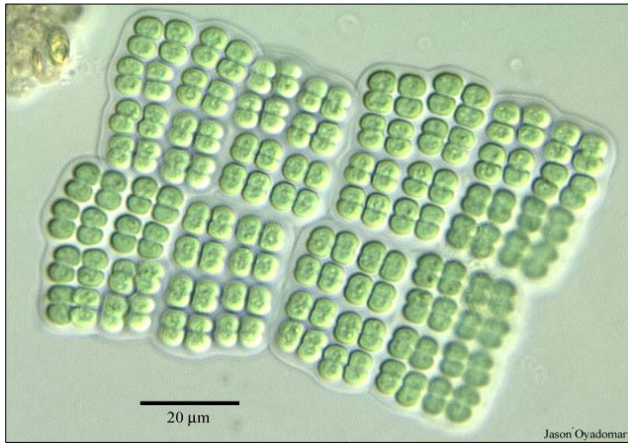
Rendszerezésük alapja: testfelépítés, színanyagok, tartaléktápanyagok, szaporodásmód

Elsősorban vízi szervezetek – trofitásfok indikátorai!

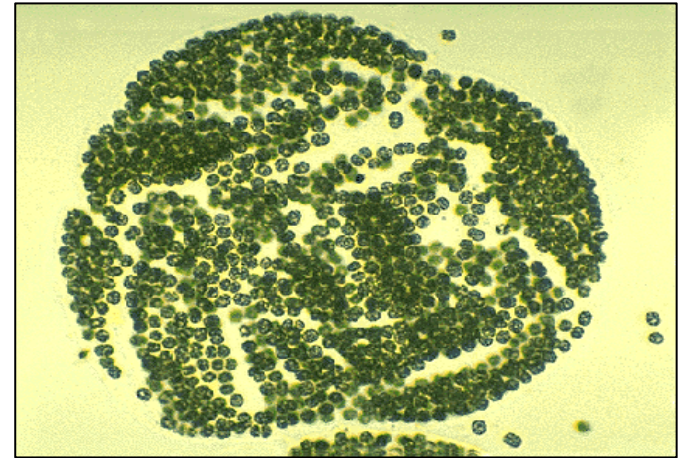
Fajok száma több mint 40.000

**Cyanobacteria törzs – Cianobaktériumok/
Kékeszöld algák**

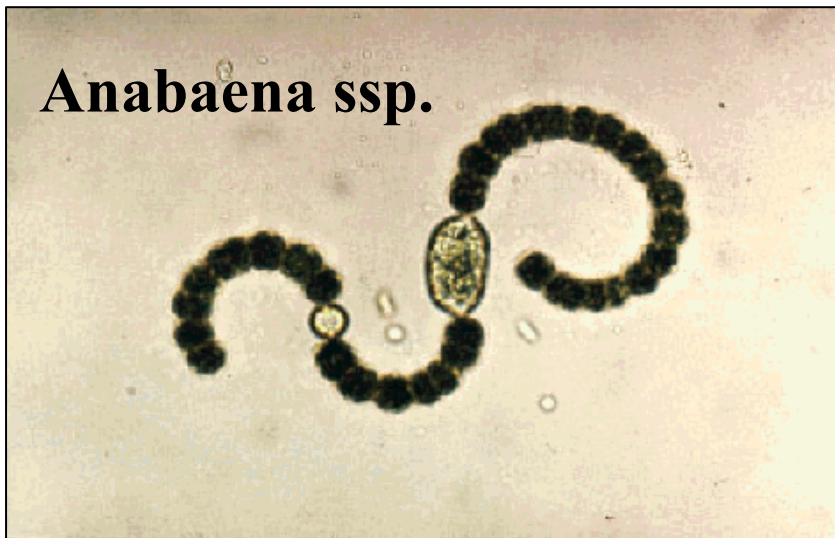
Cyanobaktériumok – Kékeszöld algák

Merismopedia ssp.

Microcystis flos-aquae

Anabaena ssp.

Cylindrospermopsis raciborskii

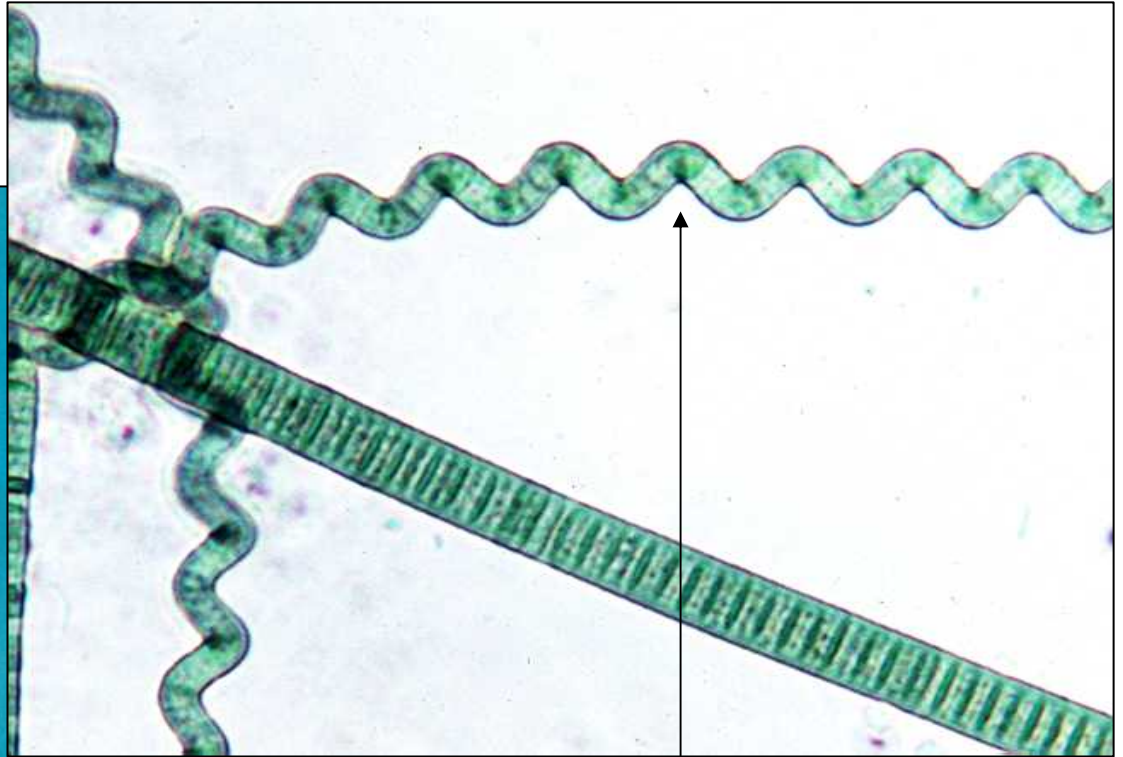
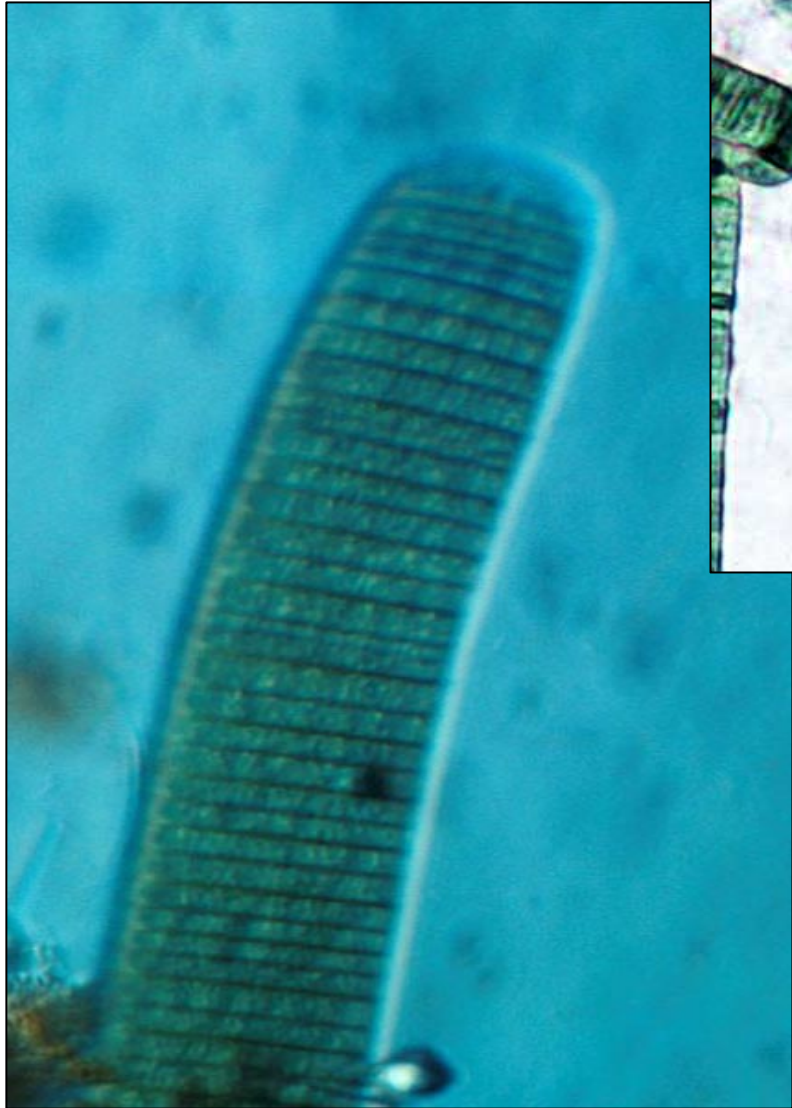
Nostoc ssp

Szárazföldi moszat

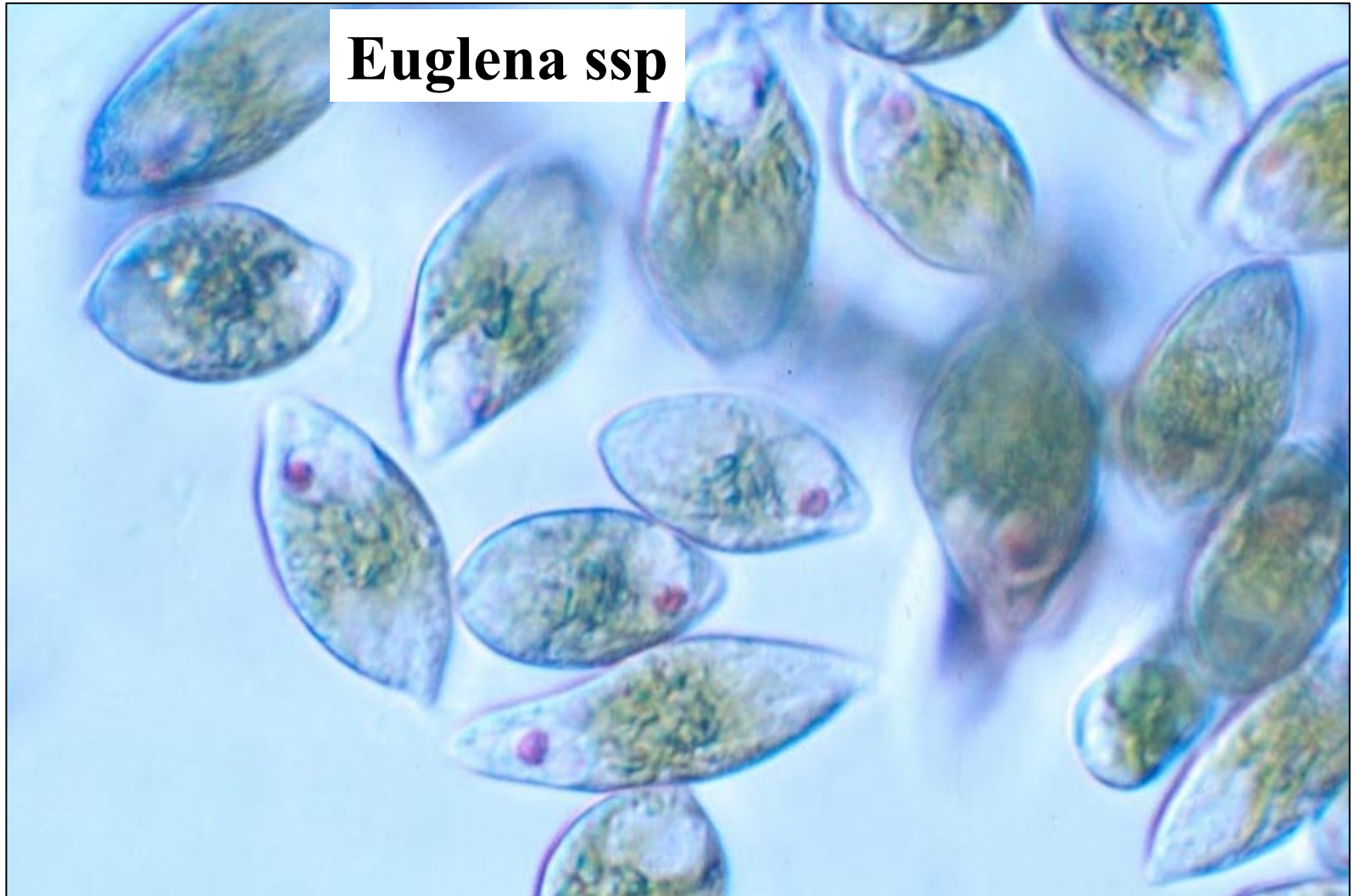

Oscillatoria ssp

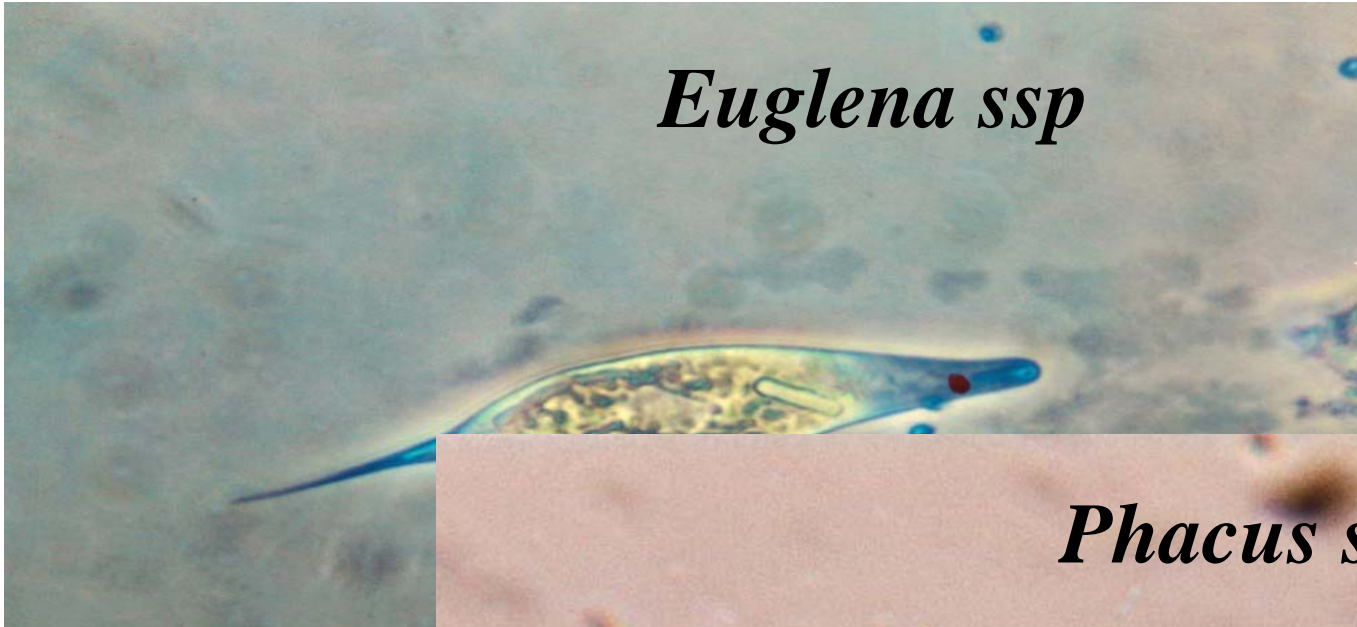

Spirulina ssp.

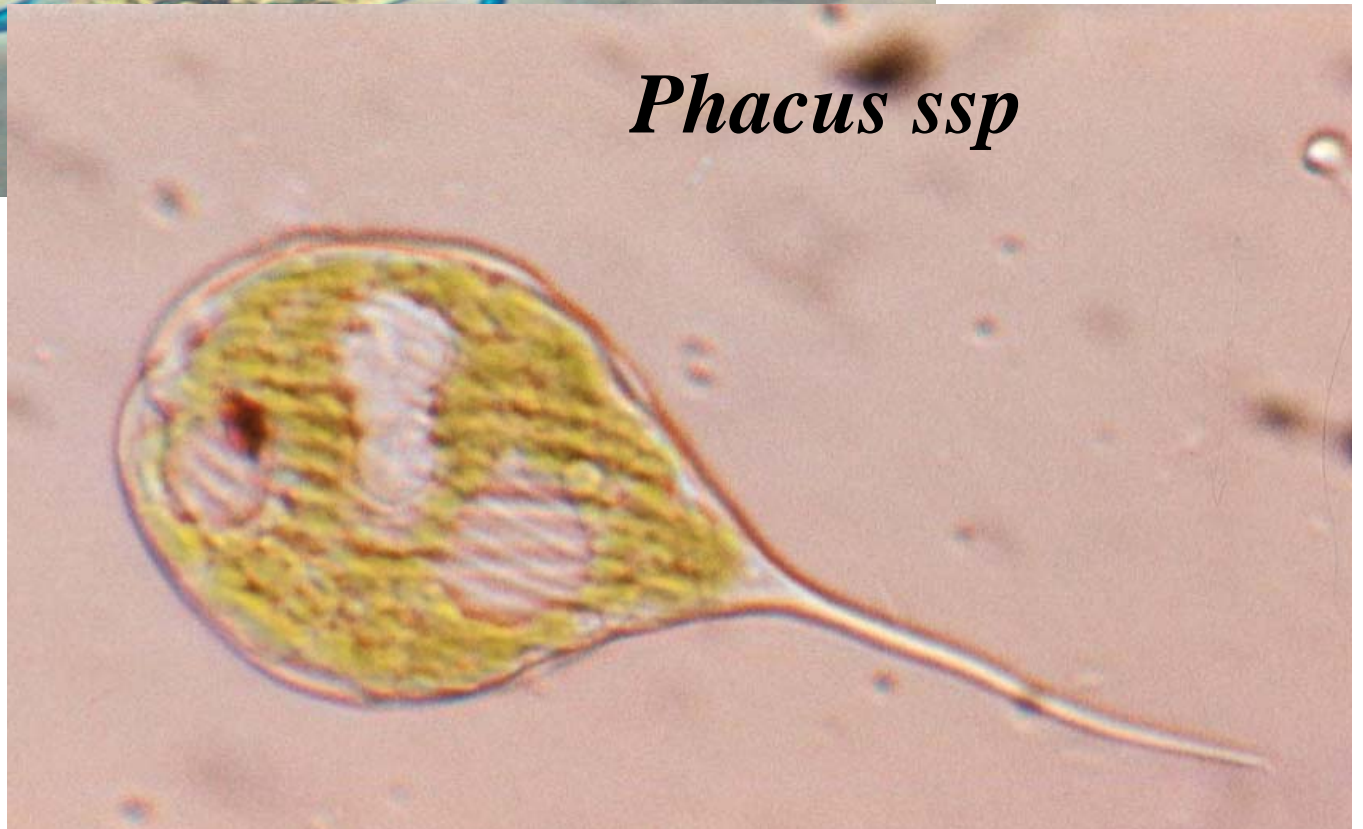
Euglenophyta törzs - Ostorosmoszatok

Euglena ssp

Phacus ssp

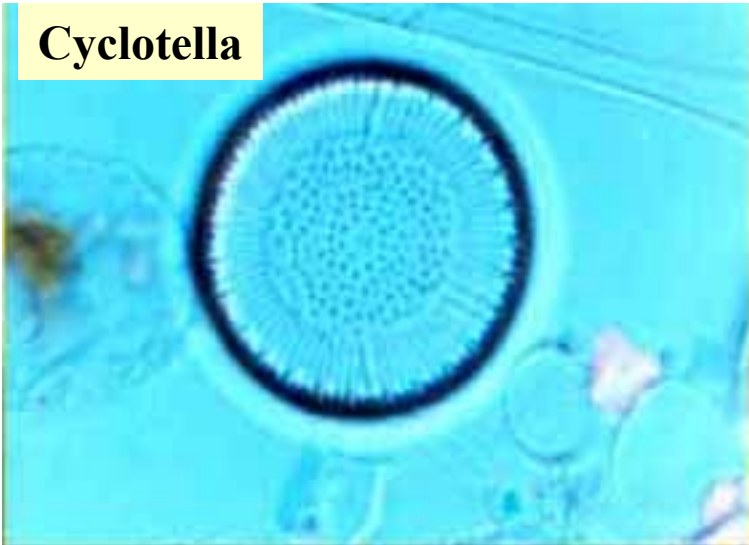
Chrysophyta / Sárgásmoszatok törzse - Kovamoszatok

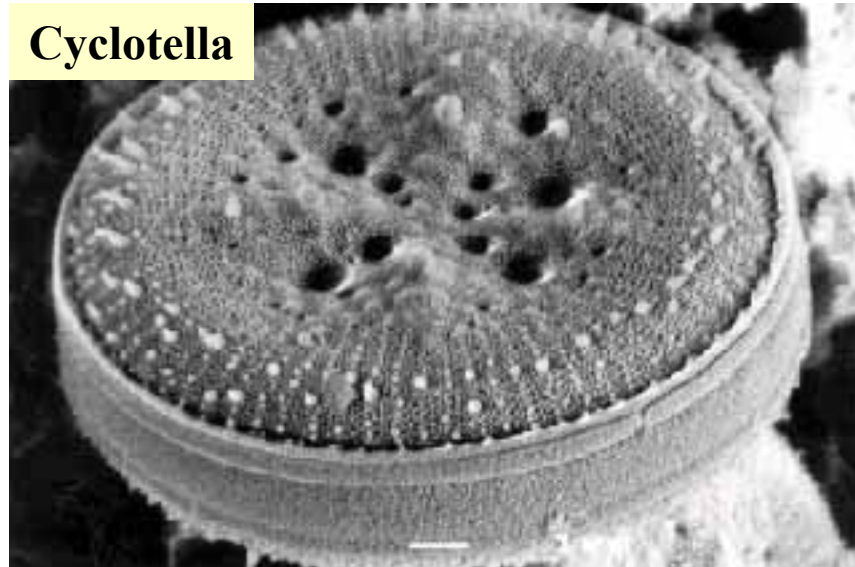

Chrysophyta / Sárgásmoszatok törzse - Kovamoszatok

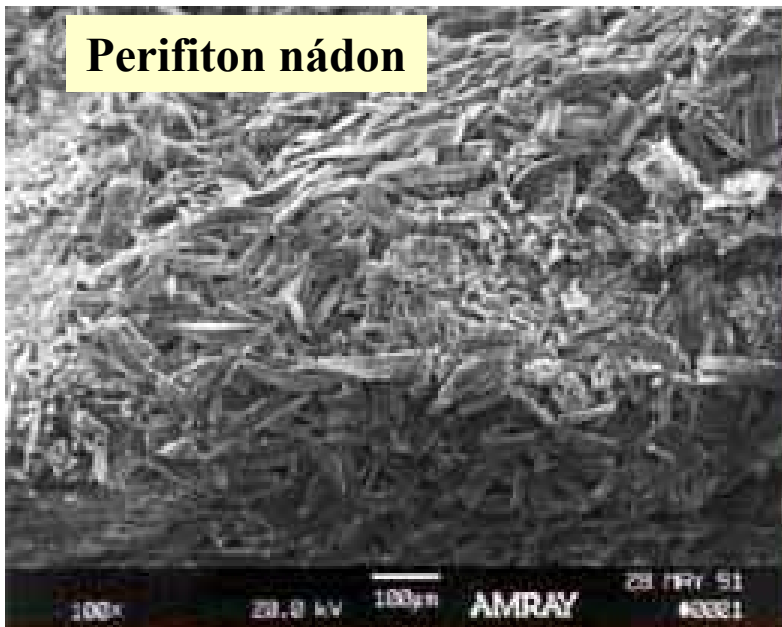
Cyclotella

Cyclotella

Perifiton nádon

Főleg egysejtűek

Sejtfalba SiO_2 rakódik

Ivaros szaporodás ritka

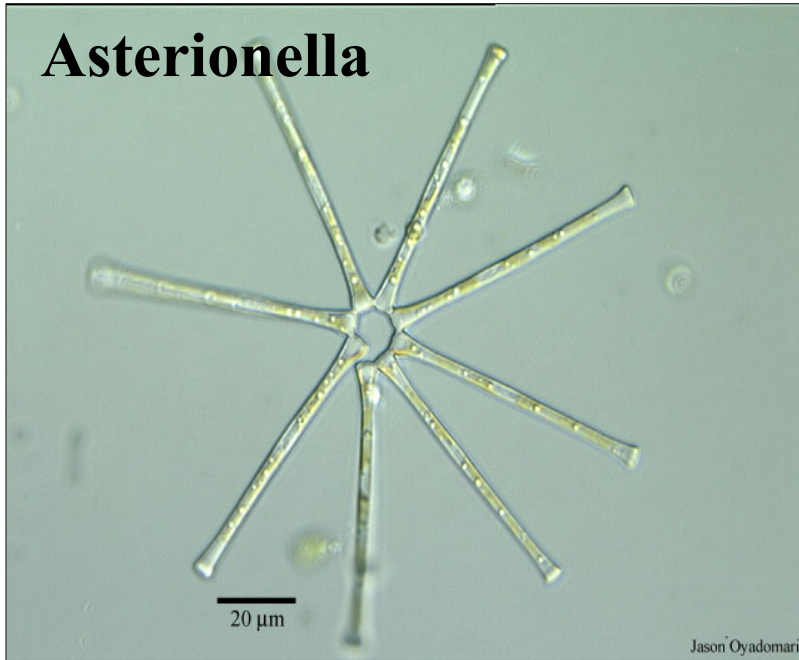
Diatómaföld

Élőbevonat (perifiton v. biotekton) –

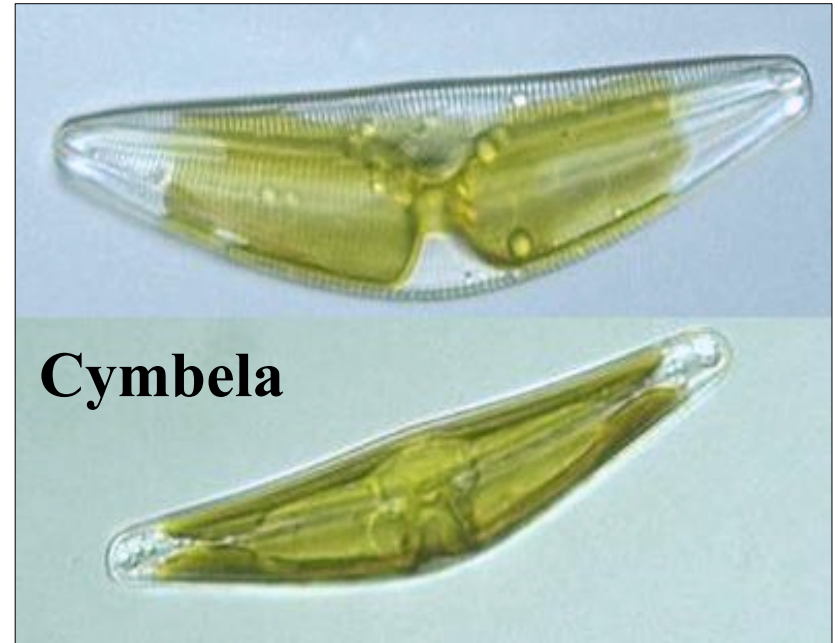
biológiai víztisztítás

Kovamoszatok

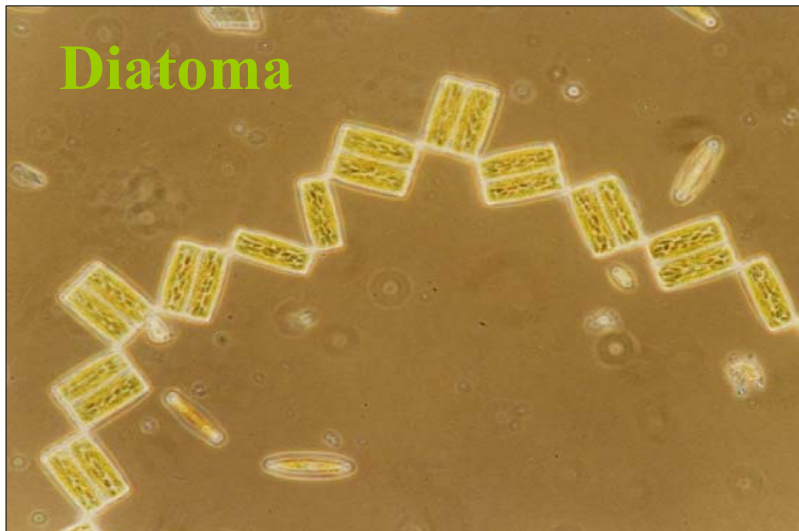
Asterionella

Cymbela

Diatoma

Navicula sp.

Pyrrophyta / Barázdásmoszatok törzse

Egysejtűek, 1 vagy gyakrabban 2 ostorosak
Planktonikus élőlények

Ceratium hirundinella

Barázdásmoszatok

Peridinium

Chlorophyta / Zöldalgák törzse

Fejlődéstörténeti jelentőségük:

Testszerveződésük: egysejtű, fonalas, teleptestű

Sejtek: haploid, diploid

polienergidas

Színanyagaik: klorofill a, b, xantofill, karotin

Sejtfal: cellulóz

Asszimilációs termék: keményítő

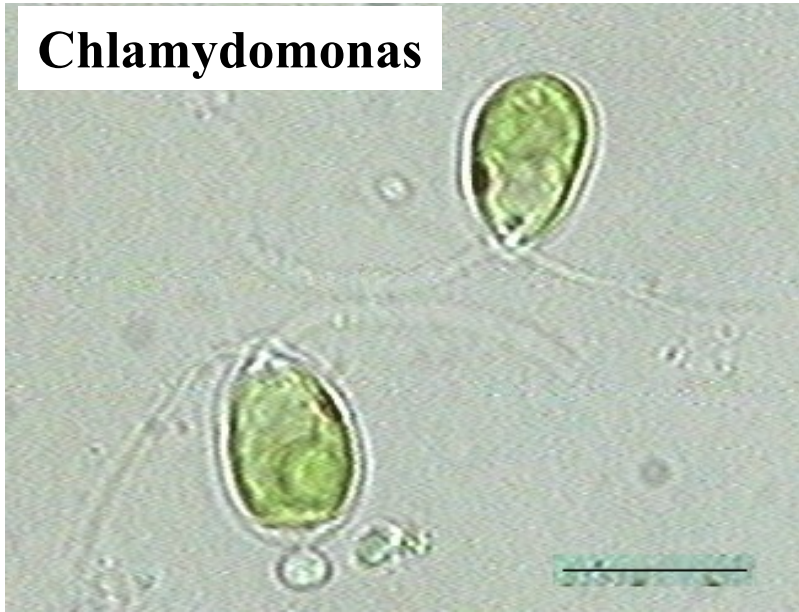
Ivarsejtek: gametangiumokban

Ivaros szaporodás: izo-, anizo-, oogámia, konjugáció

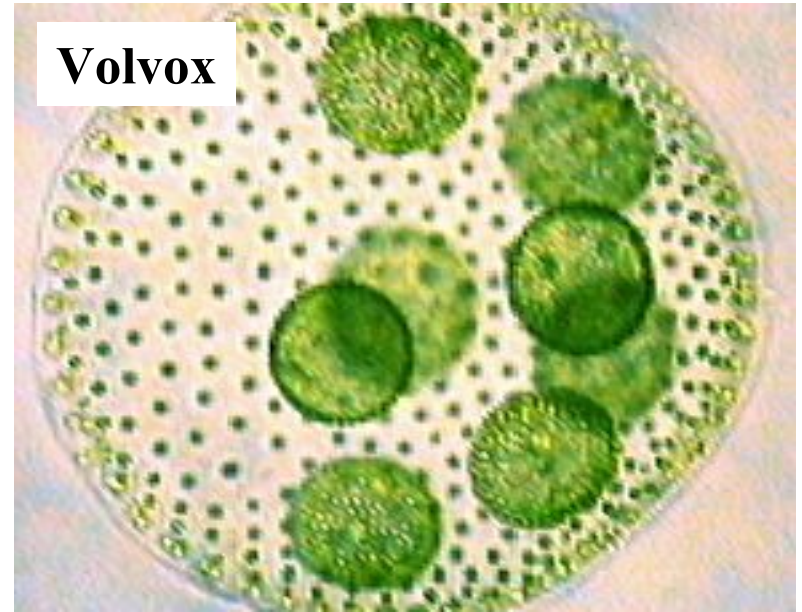
Nemzedékváltakozás: izomorf, heteromorf

Chlorophyta/Zöldalgák

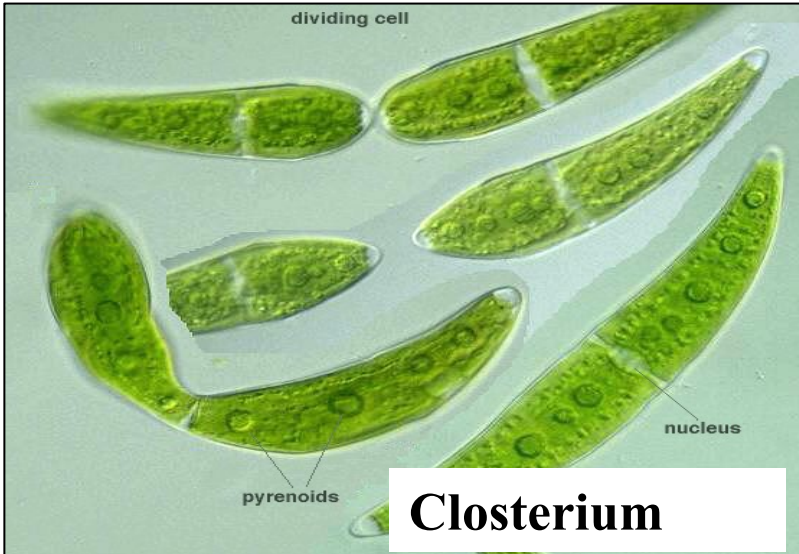
Chlamydomonas

Volvox

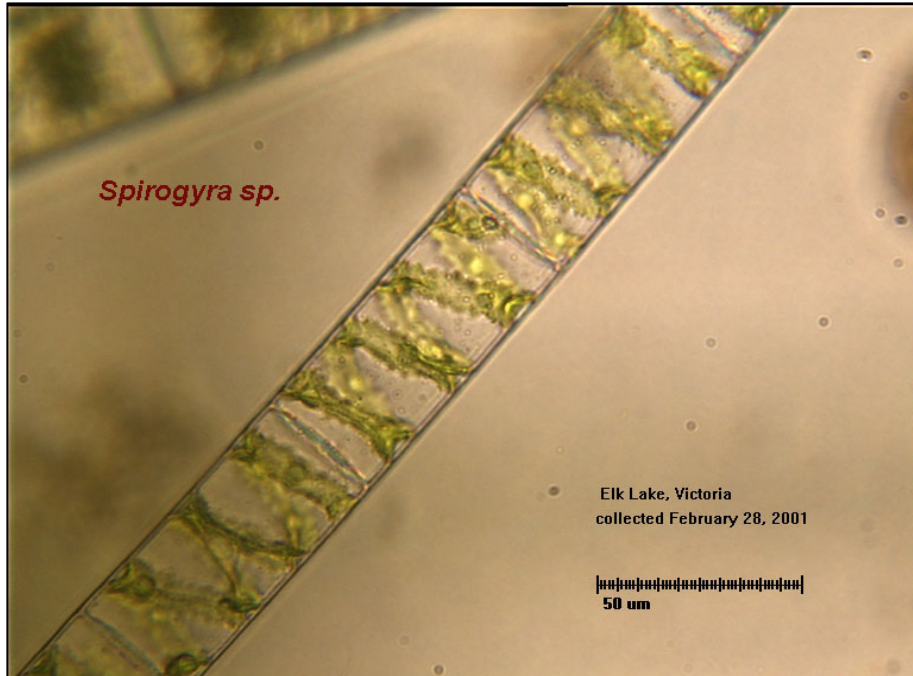
dividing cell

Closterium

Micrasterias

Spirogyra konjugáció

Pediasstrum

Ulva lactuca

Chara - csillárkamoszat

Barnamoszatok és vörösmoszatok

Tengerek sekély vizében, rögzült növények (csak 3 édesvízi genusz!)
Nincs egysejtű alakjuk!

Sargassum

Barnamoszatok a Csendes-óceánban (Csáky Péter felvétele)

Laminaria

Vörösalgák: melegebb
tengerekben, bentoszlakók,
200 m. mélyen is. Balaton, Tisza

Gyógyszergyártás, táplálkozás, agar-agar

Vörösmoszatok

ウシケノリ

Bangia

Barnamoszatok

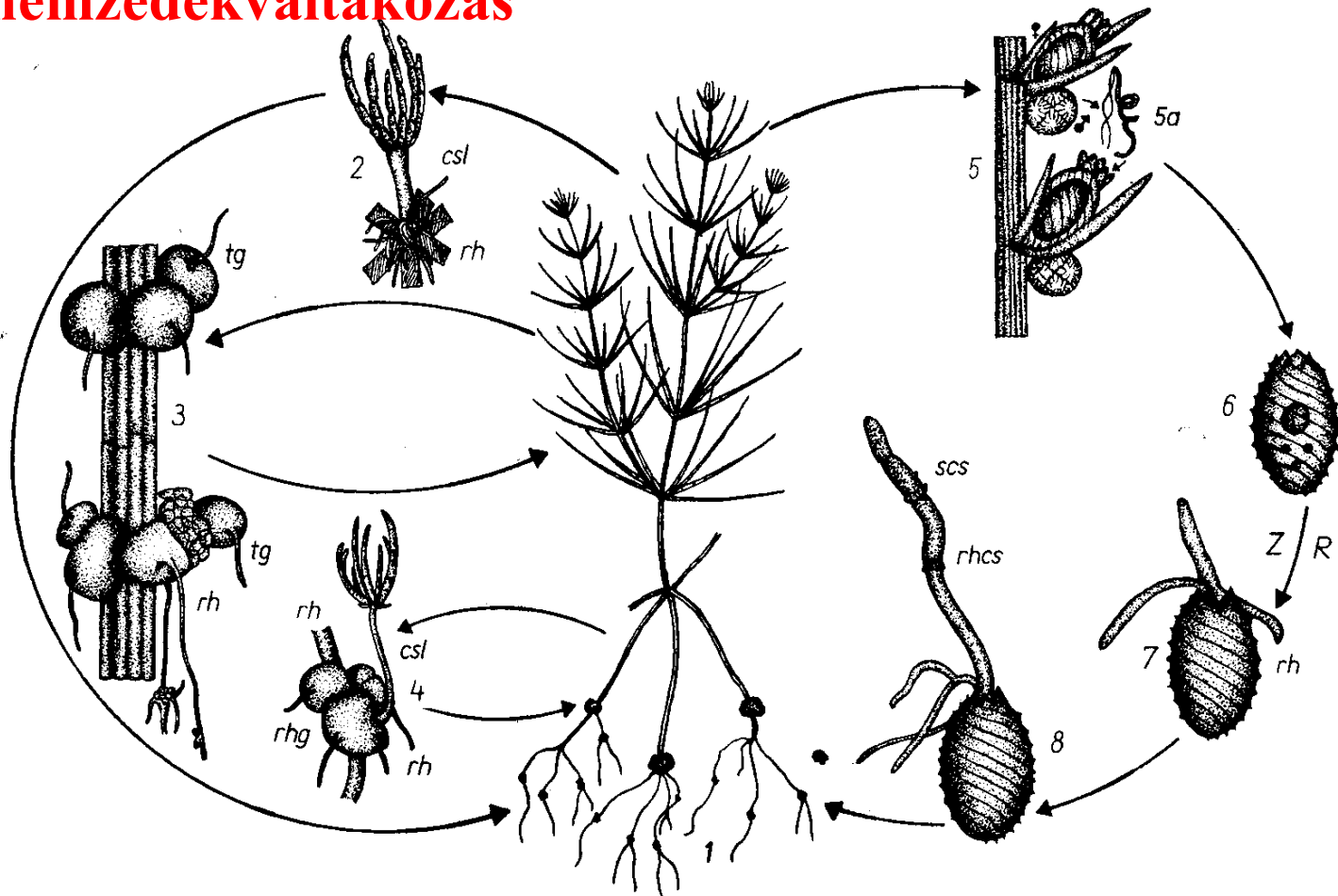

Fucus

Fucus

Haplonta nemzedékváltkozás

226. ábra. Chara vagy csillárka fejlődésmenete. A nagy termetű alga (1) ivartalanul leváló teleprészekkel más néven csupasz lábú tengelyrészekkel (kéreg nélküli első internoidum, 2), tengelygumócskával (3) és rhizoidgumócskával (4) szaporodik.

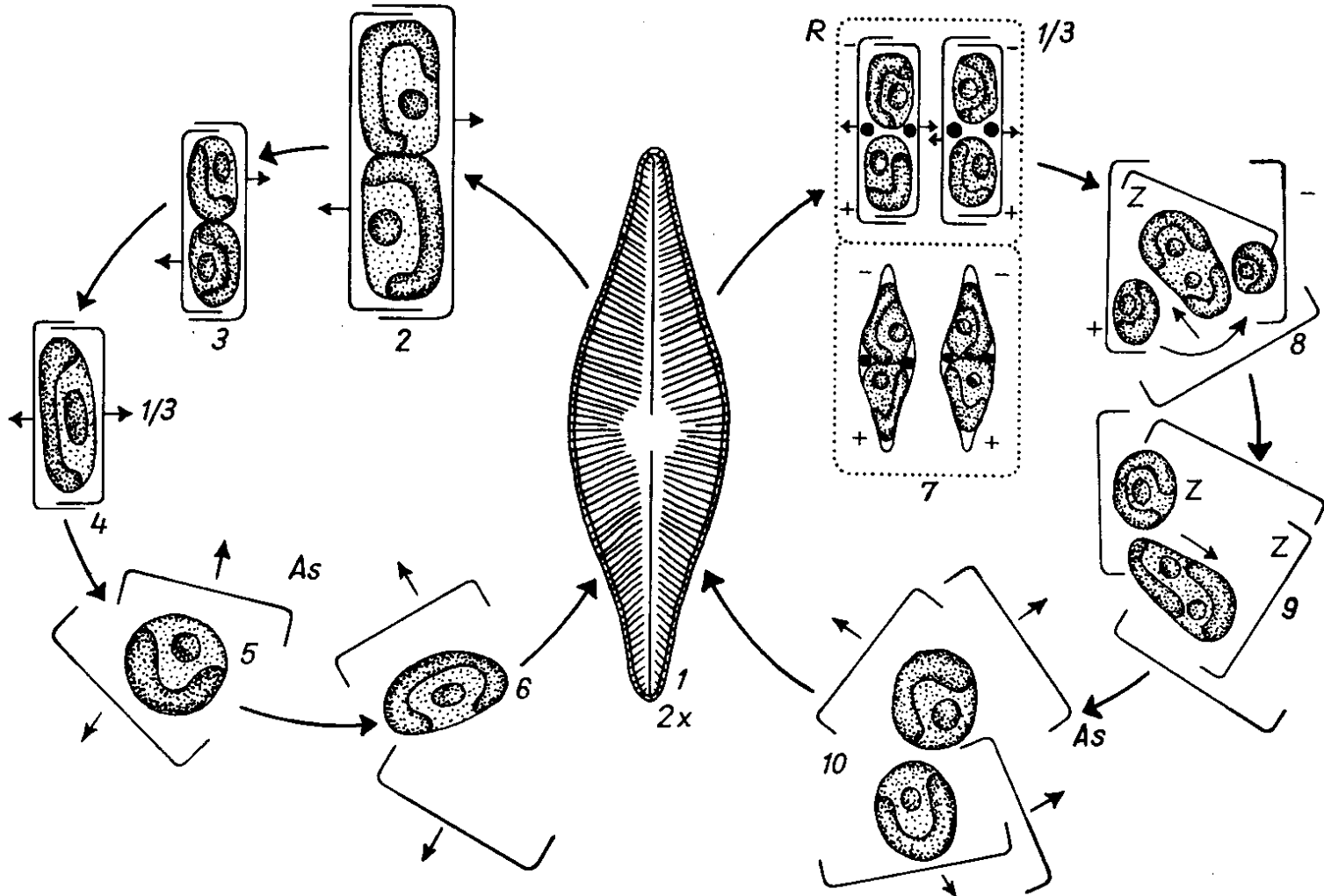
Ivaros szaporodáskor (5) gömb alakú antheridiumokban keletkező csavart, kétstoros spermatozoidok (5a) a tojás alakú oogóniumok petesejtjéhez hatolnak. A keletkezett zigóta (Z, 6) redukciósan (R) osztódik, 4 sejtmagjából 3 elpusztul, a megmaradt a zigóta plazmájával új csillárkává (7–8, 1) alakul.

csl = csupasz lábú tengelyrészlet, rh = rhizoid, tg = tengelygumócska, rhg = rhizoidgumócska, scs = sugár-csomó (oldaltengelyek), rhcs = rhizoidcsomó

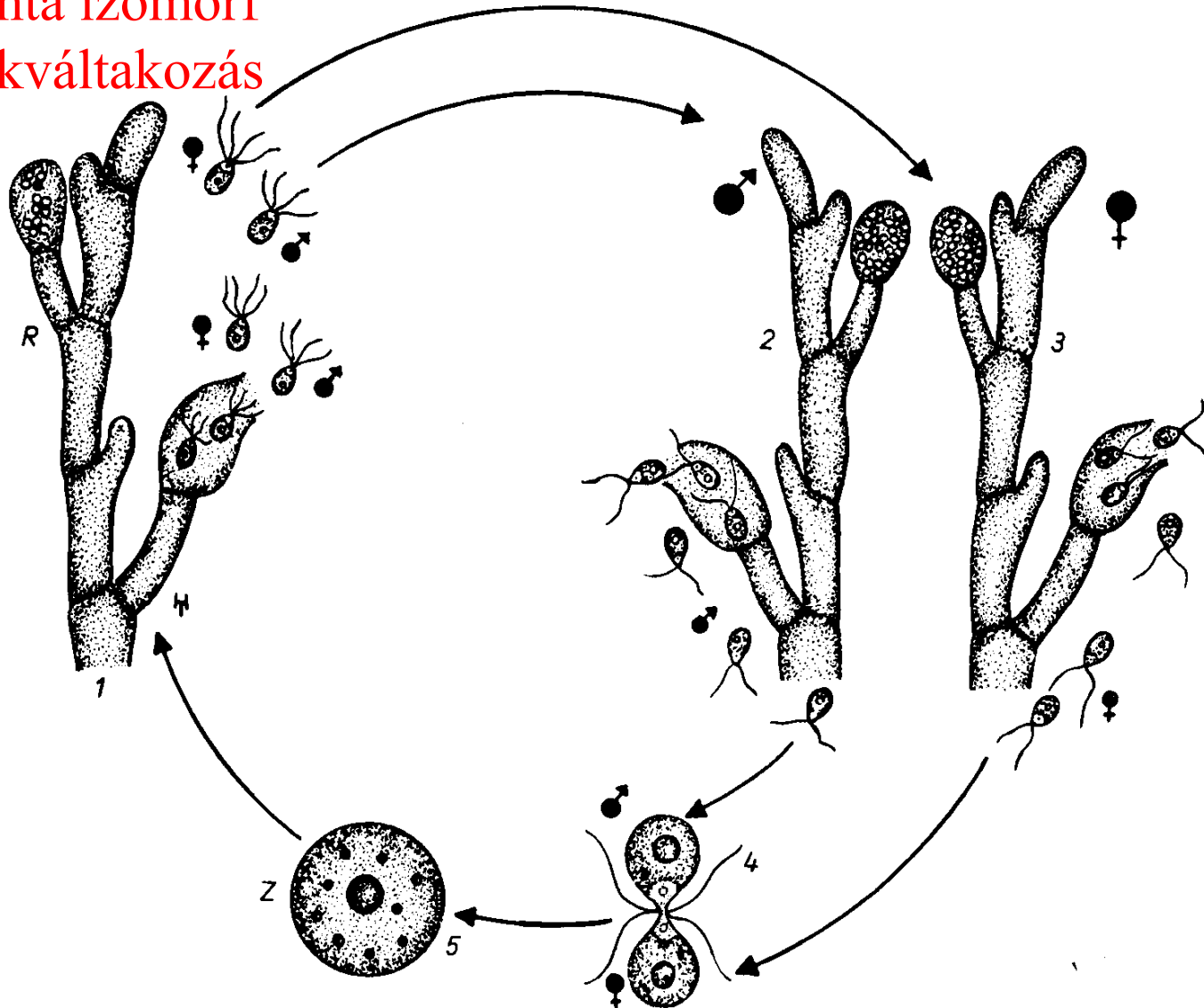
113. ábra. A kovaalgák auxospórák fejlődésmenete. A kettéosztódással történő *ivartalan* szaporodáskor a sejtek (1) mind kisebbekké válnak (2–3). A minimális méret (4) elérése után a sejtek kovahéjaikat levetik (5), auxospórává (6) alakulnak, amelyek újra az eredeti nagyságra nőnek, új kovavázakat fejlesztenek (1). A minimális nagyságú sejtek *ivarosan* is szaporodhatnak (7, a belső ábra oldal-, az alsó előlnézet). A sejtek redukciósan (R) négy sejtre osztódnak, közülük kettő elpusztul. Az ostor nélküli gaméták eltérő ivarúak, egymáshoz kúsznak, zigótát hoznak létre (8–9), amely auxospórává alakul (As, 10). Az auxospórából új alga fejlődik (1)

Diplonta nemzedékváltkozás

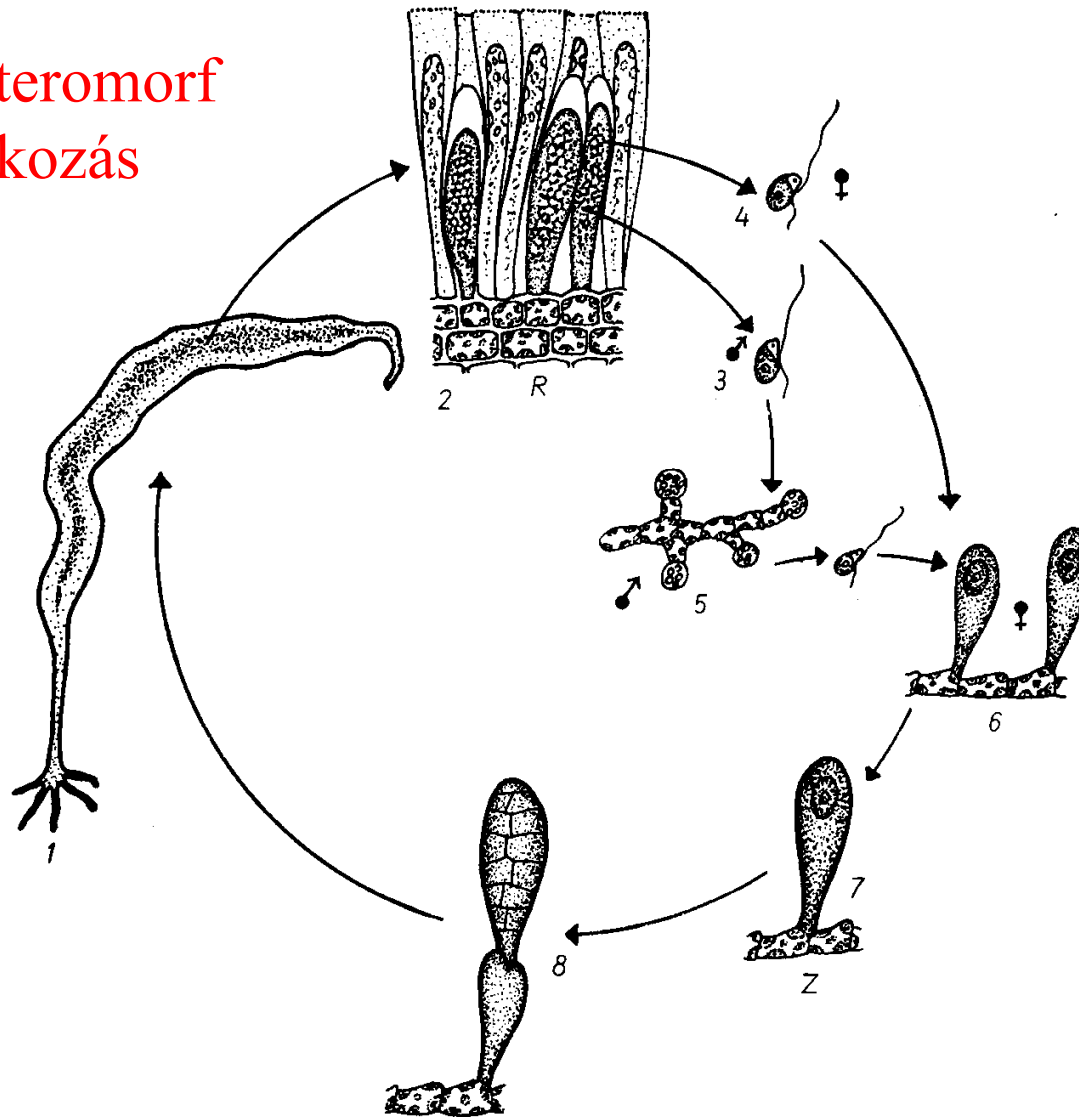

201. ábra. *Cladophora* izomorf nemzedékváltkozása. A diploid sporofiton (1) egyes sejtjei zoosporangiumokká alakulnak, ezekben redukciós osztódással (R) hím- és nőjellegű 4 ostoros zoospórák keletkeznek. A zoospórákból hím- és nőjellegű haploid gametofiton *Cladophora* példányok fejlődnek (2, 3), ezeken gametangiumok jönnek létre, melyekben hím- és nőjellegű kétostoros izogaméták alakulnak. Az izogámia (4) után a gaméták ostoraikat veszelve diploid zigótává (Z, 5) fejlődnek, ebből bizonyos idő múltán új diploid sporofiton alga válik (1)

Diplobionta izomorf nemzedékváltkozás

Diplobionta heteromorf nemzedékváltkozás

230. ábra. *Laminaria saccharina* fejlődésmenete heteromorf nemzedékváltkozású. A diploid sporofiton algán (1) zoosporangiumok (2), bennük reduktív (R) osztódással váltivarú, két eltérő hosszúságú ostorú zoo-spórák (3, 4) fejlődnek. Ezekből kis méretű hím-, illetve nőjellegű gametofiton algák (5, 6) jönnek létre. Az ugyancsak kétostoros hímivarsejt megtermékenyíti a nagyobb petesejtet (6), kialakul a zigóta (7), amely a diploid, nagy termetű sporofitont (8, 1) hozza létre. A *Laminaria saccharina* barnaalgánál már a sporofiton a fejlettebb